

kma·diplomacy

ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ І GR-ПОЛІТИКИ

Economic Diplomacy & GR Politics

ДИСЦИПЛІНА:

**ПРАКТИКИ ЛОБІЗМУ ТА
АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМПЛАЄНС**

галузь знань:

С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

спеціальності:

С 1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»

С 2 «Політологія»

освітня програма:

«Економічна дипломатія і GR-політики»

СИЛАБУС

ПРАКТИКИ ЛОБІЗМУ ТА АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМПЛАЄНС

спеціальності: С 1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», С 2 «Політологія»

1. ОBOB'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ ТА ПРАКТИКА

Обов'язкова освітня компонента

ВИКЛАДАЧ:

БОЙКО Тетяна Олександрівна

старша викладачка кафедри міждисциплінарної освіти,
співзасновниця GR-Academy, Head of External Affairs в
International Medical Corps
e-mail: t.boiko@ukma.edu.ua

ОБСЯГ ГОДИН НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ:

Загальний обсяг годин – 120 год. / 4 ECTS

з них:

- Лекційних – 14 год.
- Семінарських – 28 год.
- Самостійна робота – 78 год.

Семестр викладання:

3-й

Форма підсумкового оцінювання:

екзамен

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ:

Курс «*Практики лобізму та антикорупційний комплаєнс*» є обов'язковою навчальною дисципліною, що спрямована на формування у здобувачів системного розуміння механізмів представництва інтересів у публічній політиці та сучасних підходів до запобігання корупційним ризикам у державному й корпоративному секторах. Курс поєднує теоретичні основи лобістської діяльності з практичним аналізом інституційних рамок антикорупційного комплаєнсу, з урахуванням міжнародних стандартів, європейського регуляторного середовища та українського контексту реформ.

Зміст курсу охоплює еволюцію лобізму як інструменту публічної політики, моделі правового регулювання лобістської діяльності у США, ЄС та інших юрисдикціях, а також відмінності між легітимним лобізмом, адвокацією та корупційними практиками. Особлива увага приділяється інституційному дизайну прозорості, ролі реєстрів лобістів, механізмам запобігання конфлікту інтересів і взаємодії бізнесу, громадянського суспільства та державних органів у процесі ухвалення рішень.

Курс передбачає вивчення антикорупційного комплаєнсу як елементу корпоративного та публічного врядування. Розглядаються міжнародні стандарти (OECD, UN Convention against Corruption, ISO 37001), практики внутрішнього контролю, оцінки корупційних ризиків, побудови комплаєнс-програм, а також відповідальність організацій і посадових осіб за недотримання антикорупційних вимог. Аналізуються реальні кейси порушень комплаєнсу та їхні економічні, правові й репутаційні наслідки.

Курс має прикладну спрямованість і орієнтований на розвиток у здобувачів навичок аналітичної оцінки лобістських стратегій, виявлення корупційних ризиків і проектування ефективних комплаєнс-рішень в умовах високих етичних і правових вимог.

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів системного розуміння легітимних практик лобізму та інструментів антикорупційного комплаєнсу для ефективної й етично відповідальної взаємодії з публічною владою.

Особливу увагу приділено розмежуванню лобізму й корупції, аналізу міжнародних стандартів прозорості та практичним механізмам запобігання корупційним ризикам у публічному й корпоративному секторах.

Даний курс забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання: ПРН4.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І НАВЧАННЯ, ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ:

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
<p>ПРН5. Реалізовувати професійну діяльність відповідально, дотримуючись принципів демократії, прав людини, верховенства права та професійної етики; виявляти нетерпимість до корупції та служити суспільним інтересам.</p>	<p>Проблемно-орієнтовані лекції, обговорення актуальних кейсів з лобізму та антикорупційної політики; семінари з елементами дискусії та модерації; робота в малих групах над розробкою лобістських стратегій і комплаєнс-рішень; рольові ігри та симуляції; індивідуальні аналітичні завдання; підготовка policy brief; рефлексивні обговорення результатів навчання.</p>	<p>Поточне оцінювання: участь у семінарських заняттях, виконання аналітичних і кейсових завдань, підготовка коротких письмових робіт, аналіз регуляторних ризиків, комплаєнс-чеклістів). Підсумкове оцінювання: захист індивідуального або групового проекту.</p>

Результати навчання (РН)	Теми									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<p>ПРН5. Реалізовувати професійну діяльність відповідально, дотримуючись принципів демократії, прав людини, верховенства права та професійної етики; виявляти нетерпимість до корупції та служити суспільним інтересам.</p>	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ: ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ:

 Тема заняття	 Лекції	Семінари / Практичні	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Лобізм як інструмент публічної політики			
Тема 1. Лобізм у системі публічної політики і дипломатії: поняття, актори, межі	1	2	8
Тема 2. Моделі правового регулювання лобізму у світі	1	2	8
Тема 3. Лобістські стратегії і тактики впливу	1	2	8
Тема 4. Лобізм, репутація і публічна комунікація	1	2	8
Тема 5. Лобізм в Україні: інституційні виклики і перспективи	1	2	8
Змістовий модуль 2. Антикорупційний комплаєнс і управління ризиками			
Тема 6. Антикорупційний комплаєнс: концепція і стандарти	2	4	8
Тема 7. Корупційні ризики та конфлікт інтересів	2	4	8
Тема 8. Побудова антикорупційної комплаєнс-програми	2	4	8
Тема 9. Відповідальність, контроль і розслідування	2	4	8
Тема 10. Інтеграція лобізму і комплаєнсу: практичний вимір	1	2	6
Всього:	14	28	78

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН:

Змістовий модуль 1

Лобізм як інструмент публічної політики

Практичне заняття № 1

Тема розкриває лобізм як легітимний механізм представництва інтересів у демократичних політичних системах.

Завдання:

- Картографування ключових акторів лобізму (бізнес, НУО, держава, експертні мережі).
- Розмежування лобізму, адвокації та корупції на прикладах.
- Групова дискусія: де проходить межа легітимності впливу.

Тема 1. Лобізм у системі публічної політики і дипломатії: поняття, актори, межі (2 год.)

Питання для обговорення:

- Поняття лобізму: еволюція підходів і визначень.
- Лобізм як елемент демократичного процесу.
- Основні актори лобістської діяльності.
- Відмінності між лобізмом, адвокацією та корупцією.
- Етичні межі та суспільне сприйняття лобізму.

Практичне заняття № 2

Аналіз підходів до регулювання лобізму в США, ЄС та інших юрисдикціях.

Завдання:

- Порівняльний аналіз законодавства (США – ЄС – Україна).
- Робота з реєстрами лобістів.
- Моделювання наслідків відсутності регулювання.

Тема 2. Моделі правового регулювання лобізму у світі (2 год.)

Питання для обговорення:

- Причини державного регулювання лобізму.
- Американська модель регулювання (Disclosure-based).
- Європейська модель прозорості та добровільної реєстрації.
- Інші національні підходи (Канада, Австралія, Азія).
- Порівняльний аналіз моделей та їх ефективність.

Практичне заняття № 3

Тема присвячена інструментам і технологіям впливу на процес ухвалення політичних рішень.

Завдання:

- Розбір типових лобістських кампаній.
- Побудова карти інтересів і точок входу у політичний процес.
- Рольова гра: розробка стратегії впливу на регуляторне рішення.

Тема 3. Лобістські стратегії і тактики впливу (2 год.)

Питання для обговорення:

- Стратегічне планування лобістської кампанії.
- Аналіз політичного середовища та зацікавлених сторін.
- Інструменти прямого та непрямого впливу.
- Використання експертності, даних і аргументації.
- Оцінка результативності лобістських дій.

Практичне заняття № 4

Розглядається взаємозв'язок лобістської діяльності, публічної комунікації та репутаційних ризиків.

Завдання:

- Аналіз кризових кейсів лобізму.
- Робота з медійними повідомленнями та меседжами.
- Оцінка репутаційних наслідків різних тактик впливу.

Тема 4. Лобізм, репутація і публічна комунікація (2 год.)

Питання для обговорення:

- Роль комунікацій у лобістській діяльності.
- Взаємодія з медіа та громадськістю.
- Репутаційні ризики та кризові ситуації.
- Етична комунікація та прозорість.
- Управління довірою стейкхолдерів.

Практичне заняття № 5

У фокусі теми – аналіз стану і проблем розвитку лобізму в умовах українських реформ.

Завдання:

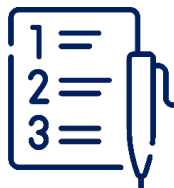
- Обговорення законодавства про лобізм.
- Ідентифікація корупційних ризиків у відсутності прозорих правил.
- Групова робота: пропозиції щодо інституційного дизайну.

Тема 5. Лобізм в Україні: інституційні виклики і перспективи (2 год.)

Питання для обговорення:

- Стан лобістської діяльності в Україні.
- Законодавчі ініціативи щодо регулювання лобізму.
- Корупційні ризики та інституційні прогалини.
- Роль громадянського суспільства та міжнародних партнерів.
- Перспективи формування прозорої системи лобізму.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН:

Змістовий модуль 2

Антикорупційний комплаєнс і управління ризиками

Практичне заняття № 6-7

Розглядаються міжнародні підходи та стандарти антикорупційного комплаєнсу.

Завдання:

- Аналіз стандартів OECD, UNCAC, ISO 37001.
- Обговорення ролі комплаєнс-функції в організації.
- Оцінка відповідності організацій стандартам.

Тема 6. Антикорупційний комплаєнс: концепція і стандарти (4 год.)

Питання для обговорення:

- Поняття антикорупційного комплаєнсу.
- Міжнародні антикорупційні стандарти і рекомендації.
- Комплаєнс як інструмент корпоративного та публічного врядування.
- Роль керівництва і корпоративної культури.
- Комплаєнс у публічному та приватному секторах.

Практичне заняття № 8-9

Тема присвячена виявленню, оцінці та управлінню корупційними ризиками.

Завдання:

- Ідентифікація ризиків у змодельованих кейсах.
- Робота з ситуаціями конфлікту інтересів.
- Побудова ризик-матриці.

Тема 7. Корупційні ризики та конфлікт інтересів (4 год.)

Питання для обговорення:

- Поняття та класифікація корупційних ризиків.
- Методи ідентифікації та оцінки ризиків.
- Конфлікт інтересів: види і правові наслідки.
- Запобігання та управління ризиками.
- Практика врегулювання конфлікту інтересів.

Практичне заняття № 10-11

Аналізується структура та ключові елементи ефективної комплаєнс-системи.

Завдання:

- Розробка базової комплаєнс-програми.
- Створення кодексу етики.
- Формування механізмів внутрішнього контролю.

Тема 8. Побудова антикорупційної комплаєнс-програми (4 год.)

Питання для обговорення:

- Структура комплаєнс-програми.
- Політики, процедури і кодекси етики.
- Навчання та внутрішні комунікації.
- Механізми контролю і моніторингу.
- Аудит і вдосконалення комплаєнс-системи.

Практичне заняття № 12-13

Розглядаються механізми відповідальності та внутрішніх розслідувань у разі порушень.

Завдання:

- Аналіз реальних кейсів порушення комплаєнсу.
- Моделювання внутрішнього розслідування.
- Оцінка правових і репутаційних наслідків.

Тема 9. Відповідальність, контроль і розслідування (4 год.)

Питання для обговорення:

- Види відповідальності за корупційні правопорушення.
- Внутрішній контроль і роль комплаєнс-офіцера.
- Внутрішні розслідування: етапи та інструменти.
- Захист викривачів (whistleblowers).
- Наслідки порушень: правові та репутаційні.

Практичне заняття № 14

Підсумкова тема поєднує лобізм і комплаєнс у єдину систему етичного врядування.

Завдання:

- Комплексний кейс: лобістська кампанія з комплаєнс-обмеженнями.
- Захист групових проєктів.
- Рефлексія і обговорення стратегічних уроків курсу.

Тема 10. Інтеграція лобізму і комплаєнсу: практичний вимір (2 год.)

Питання для обговорення:

- Необхідність інтеграції лобізму і комплаєнсу.
- Принципи етичного впливу на публічну політику.
- Комплаєнс-обмеження у лобістській діяльності.
- Найкращі міжнародні практики.
- Узагальнення курсу та стратегічні висновки.

6. ДЖЕРЕЛА / ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна:

1. Аналітика про законодавче врегулювання лобізму та парламентської етики. URL: https://nazk.gov.ua/uk/antykoryptsijna-polityka/golova-nazk-vystupaye-za-yaknajshvydshe-zakonodavche-vregulyvannya-lobizmu-ta-parlamentskoyi-etyky-dlya-zmenschennya-ryzykiv-politychnoyi-koryptsiyi/?utm_source=chatgpt.com
2. Головкін Б. М., Батиргареева В. С., Новіков О. В. та ін. Запобігання корупції у приватному секторі: монографія. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/19120?utm_source=chatgpt.com
3. Кобелева Т. О. Антикорупційний комплаєнс-захист інноваційної діяльності: Колективна монографія. URL: https://repository.kpi.kharkov.ua/items/1d9e7735-f541-4c1d-8c71-e7fd751fd16d?utm_source=chatgpt.com
4. Коновалова М. (2021). Issues of Foreign Lobbying in International Relations. Vol. 53 № 1. Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. International Relations. URL: https://intern.bulletin.knu.ua/en/article/view/2553?utm_source=chatgpt.com
5. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). *Handbook on Building Anti-Corruption Compliance and Integrity in Business*. URL: https://nazk.gov.ua/en/news/building-anti-corruption-compliance-and-integrity-in-business-nacp-presents-handbook/?utm_source=chatgpt.com
6. Нежива, М., Мисюк, В., & Негоденко, В. (2024). Антикорупційний комплаєнс: нові правила ведення бізнесу. *Економіка, управління та адміністрування*. №2(108). 92-102. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-2\(108\)-92-102](https://doi.org/10.26642/ema-2024-2(108)-92-102)
7. Сокур С.П. Лобістська діяльність у країнах та інституціях ЄС. К.: Фенікс, 2020. 256 с.
8. Узун Ю. В. (2023). Індустрія лобювання і перспективи порівняльних досліджень. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки. №8 URL: https://jvestnik-politology.donnu.edu.ua/article/view/14310?utm_source=chatgpt.com
9. Code of Conduct for MPs (2022). Approved by the House of Commons on 12 December 2022 together with The Guide to the Rules relating to the Conduct of Members. Ordered by the House of Commons to be printed on 23 January 2023. UK Parliament. 49 p. URL: <https://publications.parliament.uk/pa/cm5803/cmcode/1083/1083.pdf>
10. Courtney P., Lee T. (2020). Finding the Other Manaforts [Electronic source]. Federal Bureau of Investigation. URL: <https://preprints.apsanet.org/engage/api-gateway/apsa/assets/orp/resource/item/5f53d77b25010900121ad36a/original/finding-the-other-manaforts-how-and-how-much-foreign-money-is-spent-on-lobbying-in-the-unitedstates.pdf>
11. Karol A. Bacik (2025). Measuring the dynamical evolution of the United States lobbying network. Cornell University. URL: https://arxiv.org/abs/2503.11745?utm_source=chatgpt.com
12. Lehen A., De Luce D. (2020). Foreign governments hire U.S. lobbyists to promote their efforts fighting the coronavirus outbreak [Electronic resource]. URL: <https://www.nbcnews.com/politics/national-security/foreign-governments-hire-u-s-lobbyists-promote-their-efforts-fighting-n1174836>

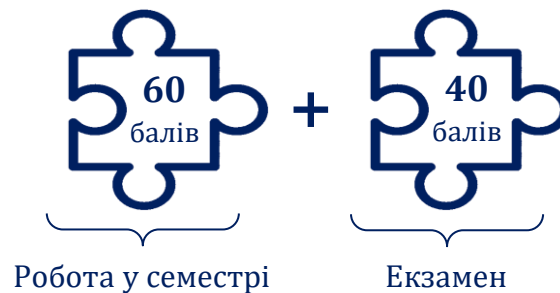
Додаткова:

1. **OECD.** Lobbyists, Government and Public Trust: Volume 1: Increasing Transparency through Regulation. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2009/12/lobbyists-governments-and-public-trust-volume-1_g1ghb626/9789264073371-en.pdf
2. **ISO 37001:2016.** Anti-bribery Management Systems – Requirements with Guidance for Use. URL: <https://www.iso.org/standard/65034.html>

7. ОЦІНЮВАННЯ

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ ДИСЦИПЛІНИ

	Види робіт	К-ть	Бали	Умови нарахування	Разом
Робота у семестрі	Робота на практичному занятті	10	40	Активність на семінарських заняттях, розв'язування практичних завдань	Середній бал – 40
	Тест	1	20	Підсумковий тест (1 правильна відповідь – 1 бал)	20
Екзамен	Індивідуальний/груповий проєкт	1	40	Захист проєкту	40
Разом					100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання розробляються під кожне окреме завдання і містяться в системі DistEdu/Classroom. Максимальний бал, який можна отримати на практичних заняттях – 40 балів і 20 балів за виконання підсумкового тесту. Загальний бал усіх форм поточного контролю дає можливість здобувачу отримати 60 балів; 40 балів здобувач отримує за виконання альтернативного варіанту індивідуального завдання, що передбачає підготовку, презентацію і захист проекту.

РОЗ'ЯСНЕННЯ КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності за кожним із запланованих видів робіт здійснюється у відповідності до таких критеріїв:

На практичному занятті здобувач може набрати максимум 40 балів

35-40 балів ставиться за таких умов:

- повний, правильний, послідовний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується прикладами;
- глибоке розуміння та орієнтування у явищах і процесах;
- вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача;

26-34 бали ставиться за таких умов:

- правильний, повний виклад змісту матеріалу, але на додаткові контрольні запитання, відсутня повна відповідь;
- загалом виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді наявні помилки;

11-25 балів ставиться за таких умов:

- незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічне висловлювання;
- відповіді на запитання нечіткі;

1-10 балів ставиться за таких умов:

- наявні суттєві помилки при відтворенні матеріалу;
- нерозуміння навчального матеріалу і, як наслідок цього, повна відсутність навичок в аналізі явищ і в подальшому виконанні практичних завдань.

Екзамен / Захист проекту

30-40 балів ставиться за таких умов:

- завдання підготовлено і презентовано вчасно; доповідь структурована, логічна, послідовна, містить елементи системного підходу; доповідач демонструє володіння матеріалом, здатність відповісти на запитання аудиторії та приймає активну участь в обговоренні;

15-29 балів ставиться за таких умов:

- завдання підготовлено і презентовано вчасно; доповідь не структурована, відсутня послідовність; доповідач демонструє поверхнєве володіння матеріалом, не завжди дає чіткі відповіді на запитання аудиторії та пасивний при обговоренні;

1-14 балів ставиться за таких умов:

- завдання підготовлено і презентовано з порушенням термінів представлення; доповідь не структурована і не логічна; доповідач демонструє поверхнєве володіння матеріалом та не дає відповіді на запитання аудиторії.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

За шкалою університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90	Добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70			D (задовільно)
60 – 65	Задовільно		E (достатньо)
30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (неприйнятно – з обов'язковим повторним курсом)

Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі (допуск до екзамену) складає 30 балів. У разі отримання оцінки «неприйнятно» (нижче 29 балів) здобувач зобов'язаний повторно вивчити курс. У разі отримання оцінки «незадовільно» здобувач має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути не вище рівня «задовільно». Замість перескладання комісії, здобувач може обрати повторне вивчення курсу.

8. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

НаУКМА сповідує принципи академічної доброчесності, що означає, що всі роботи здобувачі мають виконати самостійно, а у тексті мають міститися відповідні посилання на інформаційні джерела. При використанні засобів штучного інтелекту (наприклад, CHAT GPT) необхідно позначити відповідним посиланням частини тексту, що були згенеровані штучним інтелектом.

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» (затверджене наказом № 112 від 07.03.2018 року):

https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normativna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/71-normativni-dokumenty

<https://bit.ly/3tXf4mi> (Скорочене посилання на документ вище)

Недотримання принципів академічної доброчесності карається не зарахуванням роботи без можливості її перездачі у відповідності до Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти НаУКМА.

Схвалено на засіданні кафедри міждисциплінарної освіти «09» січня 2026 р., протокол № 6

